

©The Authors

ზნეობის ფილოსოფია და გამოყენებითი ეთიკა

Moral Philosophy and Applied Ethics

ლუდმილა გელამე

ივანეჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის
ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის, ფილოსოფიის საბაკალავრო პროგრამის
კურსდამთავრებული

ანოტაცია

სტატიაში წარმოდგენილია ფრანგი ეგზისტენციონალისტის ანტუან დე სენტ-ეგზიუპერის ფილოსოფიური კონცეფციის მთავარი იდეა მისი ფილოსოფიურ-მხატვრული ნაშრომის ანალიზის მიხედვით. ზღაპრული იგავის „პატარა პრინცი“ გმირი, რომელიც მორალურ-ფილოსოფიური პერსონაა და სხვა პლანეტიდან სტუმრობს დედამიწას, ერთგვარ მეგზურად გვევლინება ჭეშმარიტებისაკენ სავალ გზაზე. მარადიულსა და ჭეშმარიტს მარტოოდენ გონება ვერ ხედავს. ადამიანობის მისიის შესრულება ძალისხმევას მოითხოვს, რომელსაც სწავლა სჭირდება. პატარა პრინცი გვთავაზობს გზას, რომელსაც უმაღლესი ჭეშმარიტებისაკენ მივყავართ და ცდილობს, ფილოსოფიის ლამპრით გაფანტოს გონების წყვილი. ჩვენ მისი მეგზურნი ვართ გზაზე, რომელიც საკუთარ სულზე, გულსა და გონებაზე გადის. ვმსჯელობთ, ვფიქრობთ და ვსწავლობთ, თუ რა არის ჭეშმარიტება, როგორ მივებხლოთ მას.

საკვანძო სიტყვები: მხატვრული სიმბოლო, ბიბლიური ალეგორია, სიმბოლური კონცეპტ პერსონაჟი.

პატარა პრინცი მორალურ- ფილოსოფიური კონცეპტ-პერსონაჟი

ყოველი ადამიანი ერთადერთი და უნიკალურია. ის სამყაროში არ მეორდება. განსხვავებით ცხოველისაგან, რომელიც ბუნებრივად შექმნილ გარემოში ცხოვრობს, ადამიანი სამყაროს ბინადარია, მაგრამ ამავდროულად საკუთარ თავში დაატარებს თავის სამყაროს. ადამიანობა შენი და სხვისი სამყაროს შეცნობაა. აქედან იწყება რელიგიაც და ფილოსოფიაც.

პატარა ბიჭი უცხო პლანეტიდან... ასტეროიდი ზ 612 იმ პატარა არსების სამყაროა, რომელიც მუდამ აოცებდა და აოცებს მკითხველს. ყველა თავისებურად ცდილობდა და ცდილობს ამოხსნას მისი საიდუმლო. იმოგზაუროს, “გაფრინდეს“ სულ მაღლა, სადღაც სხვაგან, რადგან ადამიანის სამყაროს შესაცნობად შენს სამყაროს უნდა მოსწყდე და მისას ესტუმრო. ყველა ადამიანი მართალია მიწაზეა, მაგრამ საკუთარი „პლანეტის“, მაშასადამე, სამყაროს მფლობელია. ხომ არ გვეცადა დაგვენოძრა ჩვენი სამყარო-პლანეტები?(„დიდები ჭკუას კარგავენ ციფრებზე“(სენტ ეგზიუპერი, 2003:19), ჩვენ ხომ ძალიან გვიყვარს ციფრები და მათ გარეშე უბრალოდ არ შეგვიძლია...

ვინ არის პატარა ბიჭუნა, რომელიც კითხვას თუ დაგისვამდა, არასოდეს მოგეშვებოდა, სანამ პასუხს არ მიიღებდა? წიგნში არაერთგზისაა აღნიშნული და ხაზგასმული ამის შესახებ: “კითხვას რომ დაგისვამდა, მერე არა და არ მოგეშვებოდა“(სენტ ეგზიუპერი, 2003:44), “ერთხელ დასმულ კითხვას არასოდეს ეშვებოდა“(სენტ ეგზიუპერი, 2003:43). კითხვების დასმა ეს ფილოსოფოსის საქმეა, ამიტომ პატარა პრინცი სხვა არავინაა, თუ არა ფილოსოფოსი, რომელიც მკითხველს აფიქრებს და სავალ გზას სთავაზობს , ეს მაშინ, როცა „ადამიანებს აღარ ახსოვთ ჭეშმარიტება“(სენტ ეგზიუპერი, 2003:77) და მათ „ქარი აქეთ-იქით დაათრევს, ფესვები არ გააჩნიათ, ამიტომ ძალიან უჭირთ“ (სენტ ეგზიუპერი, 2003:66). ავტორი

დაგვაფიქრებს იმაზე, თუ როგორი ეფემერულია ყველაფერი, რაზეც ხშირად ვკარგავთ დროს მიწაზე. იქნებ იმიტომაც მოევლინა პატარა პრინცი ზეციდან ამ სამყაროს, რომ ჩვენ, ადამიანებს, დაგვხმარებოდა, რომლებსაც ძალიან, ძალიან გვიჭირს ჭეშმარიტების პოვნა.

ვიწყებთ კითხვას და პირველად იმაზე ვფიქრობთ, თუ რატომ ბავშვი, რომელსაც „ცოტა მზე ჰყოფნის... შიმშილი და წყურვილი არ ადარდებს“?(სენტ ეგზიუპერი, 2003:76). გვაფიქრებს კითხვები: ვინ არის? საიდან მოვიდა პატარა პრინცი?

გავახსენდება სახარებისეული სიტყვები: “თუ არ მოიქცევით და არ იქნებით როგორც ბავშვები, ვერ შეხვალთ ცათა სასუფეველში“(მათ.18:3). პატარა ბიჭუნა, რომელიც სწორი გზით სვლას გვასწავლის, თავადვე ზეციდანაა. გავიხსენოთ მისი გამოჩენის სიუჟეტი: ავტორს, რომელსაც საჰარის უდაბნოში ავარია შეემთხვა, რადგან მის თვითმფრინავს ძრავა მოეშალა, დილას უცნაური ხმა ესმის: “განთიადზე, ბურანში სუსტი ხმა ჩამესმა“(სენტ ეგზიუპერი, 2003:12). საინტერესოა, თუ რატომ განთიადი? რატომ მოდის ზეციდან ბავშვი მაინცდამაინც მაშინ, როცა თენდება, აღარ ბნელა და მზე ამოდის? ზოგადად, როგორც ცნობილია, განთიადი ესაა სიკეთის, სინათლის სიმბოლო, ხოლო სიბნელე-ბოროტებისა. გავიხსენოთ იოანეს სახარება, სადაც იუდა გასაცემად ღამით გავიდა: “ხოლო ის ლუკმის მიღებისთანავე გავიდა, იყო ღამე“(იოან.13:30). როდის უნდა მოვიდეს ძალიდან მომავალი სინათლე სამყაროში, თუ არა განთიადზე? საოცარია პატარა პრინცის კითხვაც: “ესე იგი, შენც ზეციდან ჩამოვარდი?“ (სენტ ეგზიუპერი, 2003:12). ბიჭუნა პირდაპირ მიანიშნებს: “მე ზეციდან ვარ“ და მიწაზე ფრენისას ჩამოვარდნილი ადამიანიც ზეციდან ჰგონია...

„ბატკანი დამიხატე“(სენტ ეგზიუპერი, 2003:13)-არაერთგზის სთხოვს მფრინავს პრინცი; ეს პირდაპირი ალუზიაა ბიბლიიდან- ბატკანი ქრისტეს მთავარი ხატ-სიმბოლოა, რომელსაც ავტორი თავისებურად გვიხატავს.

პატარა ბიჭუნა იმ სამყაროს განუყოფელი ნაწილია (როგორც შევთანხმდით, ყველა სამყაროს ხომ სხვადასხვა ასტეროიდი და წიგნში), სადაც ყველაფერი ნებაყოფლობითია (ადამიანის მთავარი ფასეულობა თავისუფლებაა, რომელიც მას

ადამიანად აქცევს). ასეთი დიალოგი იმართება ბატკნის შესახებ პრინცსა და მის ახალ ნაცნობს შორის:

„-კარგად თუ მოიქცევი, თოკს და პალოს მოგცემ, რომ დღისით დააბა.

-დავაბა? ეს საიდან მოიტანე?

-თუ არ დააბი, წავა და დაიკარგება.

-მერედა სადამდე ივლის?“ (სენტ ეგზიუპერი, 2003:18)

ნაწარმოებში მრავლად ვხვდებით ბიბლიურ ალეგორიებს: უდაბნო, 500 ყვავილი, ვარსკვლავი, და სხვ. თხრობის იგავური ფორმა მთლიანად ემყარება მხატვრულ სიმბოლოებს-ლოთი, მეფე, მეფარნე, ბაობაბი, ვარდი, გველი და სხვ.

პატარა პრინციც მხატვრული სიმბოლოა. იგი დილით მოდის, მზის შვილია, მაგრამ მას ძალიან უყვარს მზის ჩასვლის ყურება. მან კარგად იცის, რომ ყველაფერი აქ, ამ მიწაზე არ მთავრდება და სადღაც აუცილებლად გრძელდება, ამიტომაც უყურებს პრინცი დასასრულს მახვილი თვალით: “მზის ჩასვლა ძალიან მიყვარს...ერთ დღეს ორმოცდახუთჯერ ვნახე“ (სენტ ეგზიუპერი, 2003:27).

ზღაპრის ერთერთი მთავარი მხატვრული სიმბოლოა გველი. რატომაა, რომ ავტორი გველებს ხატავს? თანაც მახრჩობელა გველების შიგნიდან და გარედან ხატვა ეხერხება. შემთხვევითი არაა, რომ ამ სამყაროში დედამიწა მეშვიდე პლანეტაა. სწორედ აქ მეშვიდე პლანეტაზე ხვდება პრინცს გველი ხვდება და ისიც უდაბნოში, რომელიც ადამიანის გამოსაცდელ ადგილად მიიჩნევა:

“პირველად რომ დაადგა ფეხი მიწაზე პატარა პრინცმა ვერავინ დაინახა და გაოცდა. ის იყო გაიფიქრა, პლანეტა ხომ არ შემეშალაო, რომ მთვარესავით ვერცხლისფრად მოელვარე თოკი ქვიშაზე შეირხა.

-საღამო მშვიდობისა, -წარმოთქვა პატარა პრინცმა ყოველი შემთხვევისათვის.

-საღამო მშვიდობისა .-უპასუხა გველმა“(სენტ ეგზიუპერი, 2003:6).

რა არის გველი? რას განასახიერებს სიმბოლოურად? „მეშინია, არ გიკბინოს, გველები ბოროტები არიან“ -ეტყვის პილოტი პრინცს. საინტერესოა დიალოგიც:

„-უცნაური ცხოველი ხარ, თითოვით გალეული...

-თუმც კი მეფის თითზე გაცილებით ძლიერი“(სენტ ეგზიუპერი, 2003:65).

რატომ ადრის გველი თავს მეფეს? ხომ არაა აქ მინიშნება მეფისდარ ძლიერებაზე, რომელსაც ქვეშევრდომთა მართვა შეუძლია? მაგრამ გველი მხოლოდ მაშინ გმართავს, როცა შენ მოინდომებ ამას. “შემიძლია გემზე შორს წაგიყვანო“, - ეუბნება გველი პრინცს და თან მიანიშნებს: “შენ უცოდველი არსება ხარ, თანაც სხვა პლანეტიდან მოხვედი“(სენტ ეგზიუპერი, 2003:65).⁴

როგორც ეს დასაწყისში აღვნიშნეთ, ასტეროიდი ბ 612 მართალია პლანეტაა, მაგრამ პლანეტა აქ ადამიანური სამყაროს სიმბოლოა. წიგნში პატარა პრინცი გვაცნობს როგორც საკუთარ, ასევე სხვა ადამიანთა სამყაროებსაც, რომლებიც პირობითად სახელდებულია: 323, 324, 325 და ა.შ.

როგორია თავად პატარა პრინცის სამყარო? თხრობა საკუთარ სამყაროზე იწყება მინიშნებით: აქ არის სამი ვულკანი. ორი მოქმედი, ერთი_ჩამქრალი. რას განასახიერებენ ვულკანები? იქნებ ისინი ის ოცნებები და სურვილებია, რომელთაგან ზოგი ისევ არსებობს. ზოგიც კი დროთა განმავლობაში ქრება?

„დილით საქმეებს რომ მოითავებ, პლანეტა ფაქიზად უნდა დაალაგო და გულისყურით დაასუფთაო“(სენტ ეგზიუპერი, 2003:23)-ეს არის ალბათ ყველაზე საინტერესო სიტყვები, რომლითაც პატარა პრინცი ერთგვარ ვარჯიშს გვთავაზობს საკუთარი სულიერი სამყაროს მოსაწესრიგელად. სწორედ „გულისყურით“ უნდა ასუფთავებდეს ყოველი ადამიანი სულს და გონებას ყოველგვარი „სიბინძურისაგან“ და ეს მაშინ, თუ იქ „ბაობაბები“ ყვავიან.

ძალიან საინტერესოა ბაობაბის სიმბოლო. “პატარა პრინცის პლანეტაზე საშინელი თესლიც იყო. დიახ, ბაობაბებზე მოგახსენებთ. ჰოდა, ბაობაბს ხელი იმავე წამს თუ არ მოუთავე, მერე ვედარაფერს გახდები, მთელ პლანეტას მოედება“ (სენტ ეგზიუპერი, 2003:45). რა არის ბაობაბი, რომელიც თუ დროზე არ ამოძირკვე, მთელს შენს სამყაროს მოედება და ისევე გაგიჭირდება მისი ამოძირკვა, როგორც სარეველასი? ხომ არ იგულისხმება აქ ცოდვები, მანკიერებები, რომლებიც ძალიან ჰგავს სიკეთეს,

---

⁴ აუცილებლად გაგვახსენდება ბიბლიური თხრობა სამოთხეში ადამიანის დაცემის შესახებ: „გველი ყველაზე ცბიერი იყო ველურ ცხოველთა შორის, რომლებიც უფალმა გააჩინა. უთხრა გველმა დედაკაცს: მართლა გითხრათ ღმერთმა, ბაბის არცერთი ხის ნაყოფი არ შეაჭამოთ? მიუგო დედაკაცმა გველს: რაც კი ბაღშია, ყველა ხის ნაყოფი გვექმევა, ოღონდ შუაგულ ბაღში რომ ხე დგას, იმის ნაყოფს ნუ შეჭამთ, გვითხრა ღმერთმა. არ გაეკაროთ, თორემ მოკვდებითო. უთხრა გველმა დედაკაცს: არ მოკვდებით“ (დაბ.10:1-3). ქრისტიანულ დისკურსში გველი განასახიერებს ბოროტების, ნგრევის, მზაკვრობის, სიცრუის ძალებს, რომელსაც უნდა სძლიოს ადამიანმა საკუთარ თავში. ადრეულ მოდერნში საინტერესო გაგებას გვთავაზობს დანტე ალიგიერი, მასთან გველი გაიგივებულია მტერთან. სწორედ ამგვარი მისიით მიდის გველი პატარა პრინციდანაც.

თანაც იმდენად, რომ ზოგჯერ მათი ერთმანეთისაგან გარჩევაც კი ჭირს: „ახალამოყრილი ბაობაბი ვარდის ბუჩქს წააგავს“ .თუმცა, უნდა აღინიშნოს, რომ მას ვისი მეგზურიც პატარა პრინცია და თავის სულის „პლანეტას“ დილიდან საგულდაგულოდ ასუფთავებს, ბაობაბი ვერაფერს დააკლებს. ავტორი პირდაპირ მიანიშნებს პრინცის შესახებ: “ბაობაბის უკანასკნელ ღეროს რომ გლეჯდა...” (სენტ ეგზიუპერი, 2003:36). პატარა ბიჭუნა არ ახარებს მანკიერებას საკუთარ სულში და საგულდაგულოდ გლეჯს, ბოლომდე აღმოფხვრის.

პატარა პრინცის სამყაროში ისევე, როგორც ყველა ადამიანისაში ზოგადად, შეიძლება სიყვარულიც არსებობდეს, რომელსაც ზოგჯერ გაუბრაზდები კიდევ, მაგრამ მუდამ გემახსოვრება, რომ ის ერთადერთი და განუმეორებელია. ხშირად ისიც შეგაშინებს, ხომ არ შეგიჭამა ბატკანმა ყვავილი? საღამოობით ხუფსაც დაახურავ და მის ერთადერთობას იწამებ. აქ სიყვარულის სიმბოლო ვარდია, რაც ნიშნავს უარს ყველა დანარჩენ ყვავილზე. სიყვარულიც ხომ ესაა...

კვლევა ჩვენგან მოითხოვს განვიხილოთ ეგზიუპერის სხვა პლანეტებზეც; ეს ავტორის საინტერესო მიგნებაა. იგი სიმბოლურად განასახიერებს სხვადასხვა ადამიანთა სამყაროებს, რომლებიც სიმბოლურად სხვადასხვა პლანეტების სახითაა გამოცემული. ამ პლანეტებზე სახლობენ სხვადასხვა კონცეპტ-პერსონაჟები: მეფე, რომელიც ყველას ქვეშევდომად მიიჩნევს, ლოთი, რომელიც იმიტომ სვამს, რომ დაივიწყოს რომ სვამს, ბიზნესმენი, რომელის ერთადერთი საქმიანობა მხოლოდ ციფრებზე ფიქრია, ამპარტავანი ყოყლოჩინა, გეოგრაფი. თითოეული მათგანი ადამიანის სხვადასხვა ღირებულების მატარებელად გვევლინება.

მეფარნე- წიგნის ერთ-ერთი ყველაზე საინტერესო კონცეპტ-პერსონაჟია, რომელთან მიმართებაში ყველაზე უკეთ აიხსნება პატარა პრინცის პიროვნება, მისი ფილოსოფიური სული.

ვინ არის მეფარნე? რატომ ამბობს პატარა პრინცი, „მხოლოდ მასთან ვიმეგობრებდიო“(სენტ ეგზიუპერი, 2003:55). რატომ არ ჰყოფნით მეფარნის ხელობა სასაცილოდ მეფეს, ბიზნესმენს, ყოყლოჩინას თუ ლოთს? რა გამოარჩევს ერთი შეხედვით ყოველდღიური რუტინის მსახურ ადამიანს სხვათაგან? პასუხს ტექსტშივე ვპოულობთ “მეფარნე მხოლოდ საკუთარ თავზე არ ზრუნავს“ (სენტ

ეგზიუპერი, 2003:55). მეფარნის მოვალეობა სინათლის ანთებაა, სიბნელის წყვედიადის გაქრობაა. ფილოსოფიის და ფილოსოფოსის მოვალეობაც ხომ სწორედ ესაა, გონებრივი სიბნელის გაფანტვა, მეფარნის დარად ფარნების ანთება, ოღონდ აზროვნების ფარნების. „ფილოსოფოსი მეფარნეა. როცა კაცობრიობას სულიერი ღამე უდგება, ფილოსოფიის მთავარი ამოცანაა როგორმე გაგვაგებინოს, რომ ჩვენშიც უნდა ავანთოთ აზროვნების ფარნები“ (ბრაჭული, 2022:11). ძალიან ხშირად ალბათ ამგვარი მისია სასაცილოდ არ ჰყოფნით ადამიანებს არაფილოსოფიური სულით: “მეფეს“, “ბიზნესმენს“, “ლოთს“ თუ „ყოყლოჩინას“, რადგან მათთვის ფილოსოფიის დიდი მისია გაუგებარი რჩება. ისინი ხომ არასოდეს აანთებენ ფარანს სხვისთვის, ვერც სულით თვალთ ხედავენ, რადგან არ სჯერათ, რომ „დასანახს მხოლოდ გულით დაინახავ“ (სენტ ეგზიუპერი, 2003:76).

როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, წიგნი სავსეა მხატვრული სიმბოლოებით. კიდევ ერთი სიმბოლური კონცეპტ პერსონაჟი არის მელია, რომელიც სიბრძნეს განასახიერებს. მელია ანუ სიბრძნე მაშინ „გაგიშინაურდება“, როცა „მოიშინაურებ“: “თუ მომიშინაურებ, ერთმანეთი დაგვჭირდება“ (სენტ ეგზიუპერი, 2003:71). ეგზიუპერის წიგნში ყველაზე დიდი სიბრძნე სწორედ მელიას პირით გაჟღერდება: “თვალი ბრმაა. გულით უნდა ეძებო“ (სენტ ეგზიუპერი, 2003:86).

ღრმად სიმბოლურია „პატარა პრინცის“ ფინალი, რომელიც ყველაზე კარგად ხსნის წიგნის უმთავრეს სათქმელს: სიკვდილი არ არსებობს. ადამიანი არ არის წარმავალი არსება. მისი მისია აქ, მიწაზე არ სრულდება. “იფიქრებ მოკვდაო, მაგრამ სინამდვილეში ასე არ იქნება“ (სენტ ეგზიუპერი, 2003:94)- ეუბნება მფრინავს პატარა ბიჭუნა, რომელიც სიკვდილის მოსვლით მისი სხეულისათვის დამდგარ მდგომარეობას ასე აღწერს: “ზებერი ხის ქერქივით ეგდება მიწაზე. ნუ შეგეშინდება, არც ისე საშინელი სანახავია“ (სენტ ეგზიუპერი, 2003:87).

მართლაც, სიკვდილის არ შეიძლება გეშინოდეს, რადგან არ არსებობს და არ შეგეშინდება მაშინ, როცა იწამებ: მთავარს თვალის ვერ დაინახავ, გულით უნდა უმზერდე. მხოლოდ გონებით უმთავრსეს ვერ იხილავ, ივლი პირდაპირ და თუ „სულ პირდაპირ ივლი, შორს ვერ წახვალ“ (სენტ ეგზიუპერი, 2003:15). ამას

სწავლობდა და გვასწავლიდა პატარა პრინცი მზის ჩასვლის ყურებისას, რომელიც მას ძალიან უყვარდა.

„წინ დიდი გზა მიდევს... სხეულს თან ვერ წავიღებ... მძიმეა“ (სენტ ეგზიუპერი, 2003:97)-ყველა ადამიანს გვაქვს გასავლელი გრძელი გზა, რომლის ღირსეულად გავლასაც პატარა პრინცი გვასწავლის...

„უდაბნოს ის ალამაზებს, რომ მის სიღრმეში ჭა იმალება“ (სენტ ეგზიუპერი, 2003:3).

იგავური სახის ზღაპრის ანალიზი საშუალებას გვაძლევს გამოვყოთ ეგზისტენციალიზმის ისეთი მახასიათებლები, როგორებიცაა: სინამდვილეში არსებულის აბსოლუტური შეუძლებლობა, რეალიზმის სიმბიოზი და მათ მერ შექმნილი სურათ-ხატების არარეალობა, საკუთარი ცხოვრების გზის არჩევანი, ექსისტენცის წინასწარგასაზღვრულობა, საკუთარ თავთან მშვიდობიანი არსებობისაკენ სწრაფვა, მთავარი გმირის გაუცხოება, რომელსაც თან სდევს „საკუთარი თავის“ პოვნის სურვილი, პატარა პრინცის მოგზაურობა და მთავარი გმირის შეფარული დაღუპვაც კი, როგორც ერთადერთი შესაძლებლობა ტანჯვისა და ეჭვების თავიდან ასაცილებლად. რაც შეეხება ზღაპარ-იგავის „პატარა პრინცი“ მთავარ იდეას, აშკარაა ავტორის მიერ აღწერილი საკუთარი სინამდვილის მიუღებლობა, უკმაყოფილება პერსონული ექსისტენციით, მაგრამ ამავდროულად იმის გაცნობიერება, რომ ბედნიერება სწორედ იქ იყო, საიდანაც სავარაუდოდ მოვახერხეთ თავის დაღწევა. მაგრამ დრო დაიკარგა და უკან დაბრუნება შეუძლებელია.

Ludmila Geladze

The Little Prince Moral-Philosophical Concept-Character

Summary

A Person is a unique creature, who is not repeated. No two people are alike, because everyone has their own, unique world. We live in our own world, as *Antoine de Saint-Exupéry* told us, on our own planet that needs care and ownership. The philosopher shows us how to live correctly. He teaches us how to live to find the Truth, not be a prisoner of the vices of our own soul. Very often a person deviates from the Truth because of own grace

and he/she steps into sinbele. All of us have their own world, their own "planet", where the baobab, as a concept personage of evil, a symbol of dark side of our soul, necessarily thrives. The tale teaches reader how to avoid this. A person has to make friends with the wisdom. The concept personage of which in the tale is a fox. What can illuminate the path for us to walk towards the truth? Philosophy, which is a kind of lamp to dispel the darkness of the mind. The little prince is the concept personage of philosophical and moral Person. He is a symbol of a path finder of the Truth.

გამოყენებული ლიტერატურა:

- 1) დე სენტ ეგზიუპერი, ანტუანი (2003). პატარა პრინცი. გამომცემლობა პალიტრა L. თბილისი.თარგმანი გიორგი ეზიკაშვილის.
- 2) ბიბლია (ახალი და ძველი აღთქმა), თბილისი, საპატრიარქოს გამომცემლობა, 1989.
- 3) ბრაჭული, ირაკლი (2020), რა არის ფილოსოფია (დამწყებთა წიგნი). თბილისი.
- 4) ანტუან დე სენტ ეგზიუპერის წიგნის „პატარა პრინცი“ ფილოსოფიური წაკითხვა

6) როგორ იქცა ეგზიუპერის ზღაპარი “პატარა პრინცი“ ეგზისტენციალიზმის მთავარ ნაშრომად

book.com/l.php?u=https%3A%2F%2Feksmo.ru%2Farticles%2Fmalenkiy-prints-kak-detskaya-skazka-stala-glavnym-trudom-ekzistentsializma-ID12731656%2F%3Ffbclid%3DIwAR1XvUuytysu3LBCTFZnUWbsBz4o9NerjS_NuYTiGbMYqVcISv3YieVoqok&h=AT0huqQtD3gG2ZNYSnAx_c9Syylu6StbXxLBASBnp65aEw-752MexHpfmu7cHfil3eaY4j-JOIlfs31qgDFvNHCfcrIHZMHmv8-a7Q8xtIOccOKj66Z_wSbZ-ltLMDYFTDcDiA (მოძიებულია 2023. 21. 11)

7) ზღაპრის „პატარა პრინცი“ ზნეობრივი იდეების ანალიზი

https://l.facebook.com/l.php?u=https%3A%2F%2Fpsihdocs.ru%2Fantuan-de-sent-ekzyuperi-malenekij-princ.html%3Fpage%3D2%26fbclid%3DIwAR16j2Uv2hue5YcFGZaG5qmW0lXB7LVc10k1kdsegbtW6Rs_L8TrsLb6biY&h=AT3HxvG2z9C4nVxLMDutSHRh2wuBXmd9XrKlGu6GbflfHked36zVBrWT_yeZmrJm1HQ-mXimeDvQ1gmh9sDHXqpQ1GvvprTMwcLqrRTAGqEA-hzOP3S-0lv8FVJi8h31HlcQAUcNwPG4JC4 (მოძიებულია 2023. 21. 11)